

Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa - lainsäädäntö ja suositukset

OPH-6433-2024

www.lausuntopalvelu.fi

AMKEN lausunto opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen suosituksesta ”Tekoäly varhaiskasvatuksessa ja koulutuksessa - lainsäädäntö ja suositukset”

Opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus ovat laatimassa kansallisia tekoälysuosituksia varhaiskasvatukselle, esi- ja perusopetukselle, lukiokoulutukselle, ammatilliselle koulutukselle ja vapaalle sivistystyölle. Suositukset laaditaan koulutuksen järjestäjille huomioiden myös kasvatus- ja opetusalan henkilöstö. Ne kytkeytyvät hallitusohjelmassa olevaan peruskoulun tulevaisuustyöhön sekä digitaalisten perustaitojen edistämiseen osana Suomen digitaalisen kompassin toimeenpanoa. Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry tarkastelee luonnosta ammatillisen koulutuksen järjestäjien näkökulmasta.

1. Miten hyvin suositukset ohjaavat koulutuksen järjestäjiä ja opetushenkilöstöä tekoälyn käytössä ja hyödyntämisessä?

AMKE katsoo, että suositukset ohjaavat ammatillisen koulutuksen järjestäjiä ja opetushenkilöstöä riittävässä laajuudessa. Niissä esitellään kohta kohdalta lainsäädännöllisistä velvoitteista johdetut toimintaohjeet sekä hallinnon että opetushenkilöstön näkökulmista. Suosituksissa on myös huomioitu olennaisia tekoälyn hyödyntämiseen liittyviä seikkoja, esimerkiksi mitä hankinnoissa tulee huomioida ja miten tekoälyyn liittyviä riskejä voidaan hallita. Teksti on laajuudeltaan käyttäjäystävällinen.

2. Minkälaisia mahdollisia muutoksia ehdotatte suosituksiin?

Ammatillisen koulutuksen järjestäjät tarvitsevat tukea suositusten tulkinnassa. On olennaista, että syntyy yhteinen käsitys siitä, miten tekoälyä sovelletaan opetustyössä.

Suosituksissa todetaan, että ”Tekoälyä käytettäessä on otettava huomioon tekoälyn mahdolliset virhepäätelmät ja vinoumat sekä niiden vaikutukset.” Virhepäätelmien havaitseminen on monesti haastavaa ja siksi erilaisten tilanteiden tunnistamisesta kaivataan tarkempaa ohjeistusta.

Suosituksissa todetaan myös, että ”Tekoälyn tuottama sisältö ei yleensä saa tekijänoikeussuojaa, koska se ei täytä ihmisen luovan työn kriteerejä. Tekoälyä voi kuitenkin käyttää ideoinnin apuna. Lopullisen sisällön tulisi olla pääosin ihmisen luomaa, jotta sisältö saisi tekijänoikeussuojan.” Ihmisen laatimaa sisältöä muokataan usein tekoälyn avulla, jolloin luovan työn osuus jakautuu. Sen takia on määriteltävä tarkemmin, missä vaiheessa tekijänoikeussuoja raukeaa.

3. Mitä muita huomioita teitte suosituksista?

Henkilötietojen käsittely ja tekoälyn soveltaminen ammatillisen koulutuksen näyttötilanteissa askarruttavat varsinkin opetus- ja ohjaushenkilöstöä. Ei ole aivan yksiselitteistä, milloin tekoälyä saa hyödyntää esimerkiksi salassa pidettävien tietojen käsittelyssä. Koulutuksen järjestäjän kannalta myös käsitettä ”tiedonhallinnan vaatimukset täyttävä ympäristö” tulee avata.

Kaikille opiskelijoille yhteisen ohjeistuksen laatimista on lisäksi harkittava.

4. Yhteenveto lausunnon keskeisistä sisällöistä.

AMKE pitää sisältöjä relevantteina. Suositusten valmistuttua tiedottamiseen on panostettava vahvasti.

Ammattiosaamisen kehittämissyhdistys AMKE ry

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Peter Pahlman
asiantuntija

Lisätiedot: asiantuntija Peter Pahlman, 040 015 1324, peter.pahlman@amke.fi